

15.08.2018

POL-2018-20691

kirjaamo@lvm.fi

Liikenne- ja viestintäministeriön lausuntopyyntö LVM/1832/03/2016, 20.6.2018

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi vesiliikennelaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Yleistä

Nykyisin voimassa oleva huviveneitä koskeva lainsäädäntö muodostaa kokonaisuuden, mutta sen eri osa-alueet ovat varsin irrallaan toisistaan ja ne löytyvät useista eri säädöksistä. Hajallaan oleva lainsäädäntö vaikeuttaa vesiliikenteeseen liittyvän säädöskokonaisuuden hahmottamista ja tärkeiden etenkin turvallisuuteen liittyvien asioiden omaksumista.

Uusi ehdotettu laki kokoaisi säännöt ja periaatteet yhteen. Uudistus myös selkeyttäisi lakia. Tämä auttaisi kansalaisia tulemaan tietoisemmiksi huviveneilyä koskevista säännöistä. Tämä parantaisi todennäköisesti myös vesiliikenteen turvallisuutta. Myös valvovilla viranomaisilla olisi paremmin käytössään se lakikokonaisuus, jota vesillä valvotaan.

Huviveneen päällikköä koskeva sääntely toisi huviveneilyyn lisää vastuullisuutta. Termin "päällikkö" sisällyttäminen lakiin tuo huviveneilijöille konkreettisesti esiin sen, että joku on vastuussa veneen kulusta ja jonkun on otettava huomioon vallitsevat olosuhteet ja niiden mahdolliset muutokset. Päällikölle asetetut huolehtimisvelvoitteet lisäävät epäilemättä vesiliikenteen turvallisuutta.

Yksittäisiä lainkohtia koskevat kommentit

2 §

Luonnoksessa todetaan, että mikäli vesikulkuneuvoa käytetään pääasiallisesti vuokraveneenä tulonhankkimistarkoituksessa korvausta vastaan, vuokraveneitoimintaan sovelletaan merilakia. Tähän liittyen Poliisihallitus huomauttaa, että merellä valvontatilanteessa on useimmiten mahdotonta selvittää sitä, onko vuokraustoiminta pääasiallista vai onko kyseessä satunnainen veneen vuokraaminen. Vetoamalla vuokraustoiminnan satunnaisuuteen olisi mahdollista kiertää merilain vaatimuksia. Etenkin kuljettajan pätevyysvaatimukset ja vuokrattavan veneen katsastukset on sidottu merilain soveltamiseen.

Edellä mainituilla perusteilla Poliisihallitus esittää, että laissa olisi säännös, jonka mukaan kaikkeen vesikulkuneuvojen vuokraustoimintaan sovellettaisiin merilakia. Kuljettajan pätevyysvaatimukset tulisi asettaa

kaikkeen vuokraustoimintaan, jossa vesikulkuneuvo vuokrataan miehitettynä.

6 §

Tässä pykälässä säädettyyn liittyen on syytä kiinnittää huomiota siihen, mikä on alle 15-vuotiaan omistajan tai haltijan vastuu. Veneellä voi olla myös useita omistajia, jolloin päällikkyuden liittämisesä omistajuuteen voi tulla ongelmia.

14 §

Meriteiden sääntöjen ja väistämissääntöjen osaamattomuus aiheuttaa vaaratilanteita ja jopa yhteentörmäyksiä. Ehdotetussa 14 §:ssä edellytetään noudatettavan ohittamis-, kohtaamis- ja väistämistilanteessa erityistä varovaisuutta. Turvallisuutta lisäisi, jos samalla edellytettäisiin huomioitavan vesikulkuneuvon aallonmuodostus, joka voi saattaa edellä mainituissa tilanteissa toisen osapuolen vaaralle alttiiksi. Pykälän muotoilu voisi tältä osin olla seuraava:

Ohittamis-, kohtaamis- ja väistämistilanteessa on noudatettava erityistä varovaisuutta ottaen huomioon meriteiden sääntöjen osan B määräykset. Lisäksi on huolehdittava turvallisesta etäisyydestä siten, että ohitettava, kohdattava tai väistettävä ehtii tarvittaessa muuttaa ajolinjaansa toisen osapuolen aaltojen vaikutuksen minimoimiseksi. Mikäli riittävää väliä ei väylän kapeuden tai muun syyn vuoksi ole mahdollista jättää, on nopeus sovitettava sellaiseksi, ettei aallonmuodostus aiheuta vaaraa toiselle osapuolelle.

80 §

Nopeusrajoituksen voimassaolo ja vaikutusalue on usein epäselvää niin kuin lakiluonnoksen yleisperusteluissakin todetaan. Merkkien epäselvä velvoittavuus on ongelmallista veneilijöille, mutta myös valvonnan kannalta. Rajoituksen vaikutusalueita osaltaan selventäisi, jos käytössä olisi "nopeusrajoitus päättyy" -merkki.

101 §

Vesikulkuneuvon käyttökielto koskisi moottorivoimalla kulkevaa vesikulkuneuvoa. Poliisihallitus ehdottaa tätä pykälää ja sen perusteluita täydennettäväksi niin, että huomioitaisiin sähkövoimalla kulkevat vesikulkuneuvot, jotka eivät aiheuta meluhäiriötä eivätkä aiheuta luonnolle samanlaisia haitallisia vaikutuksia kuin polttomoottorilla varustetut vesikulkuneuvot.

Sanktiojärjestelmästä

Uuden vesiliikennelain seuraamusjärjestelmä on hyvin valmisteltu kokonaisuus. Sanktiot jaetaan rikosoikeudellisten rangaistusten ja hallinto-oikeudellisten maksuseuraamusten välillä. Merkittävä uudistus on liikennevirhemaksujärjestelmän laajentaminen koskemaan myös vesiliikenteen vähäisiä rikkomuksia.

Luonnoksessa on uuden vesiliikenneerikoksen piiriin jätetty moitittavuudeltaan merkittävimmät teot. Sääntely on tältä osin tarkkarajaista ja täsmällistä. 120 §:n 1 momentin 4 kohdan osalta Poliisihallitus esittää kuitenkin muutosta. Nyt edellä mainitussa kohdassa viitataan lakiluonnoksen 10 §:ään, jossa on kyse meriteiden sääntöjen noudattamisesta. Tässä säännöksessä kuitenkin vain todetaan, että meriteiden sääntöjä on noudatettava säännöksessä mainituilla alueilla. Itse meriteiden säännöt on kuitenkin valtiosopimuksessa ja tätä koskeva määritelmä on lakiehdotuksen 3 §:n 10 kohdassa. Rikossäännöksen tarkkarajaisuutta ja täsmällisyyttä parantaisi viittaus suoraan valtiosopimukseen, joka sisältää meriteiden säännöt.

Vesiliikenneerikoksen 1 momentin 7 kohdan jälkeen on viittaus lakiehdotuksen 41 §:ään, joka saattaa aiheuttaa epäselvyyttä. Poliisihallitus ehdottaa, että säännöksen selvyyttä lisättäisiin kirjoittamalla kyseinen kohta omaksi momentiksi heti 1 momentin jälkeen. Muotoilu olisi seuraava:

Vesiliikenneerikoksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai huolimattomuudesta ohjailee vesikulkuneuvoa ilman 3 luvun 41 §:ssä vaadittua pätevyyttä.

Vesiliikenteen liikennevirhemaksumenettely tulee olemaan yksinkertaista, nopeaa ja säännösten perusteella myös helppoa. Valvovilla viranomaisilla ei ole siitä vielä kokemuksia, koska mitään näin laajaa hallinnollisen rankaisemisen menettelyä ei ole olemassa. Vesiliikennelain liikennevirhemaksu perustuu vastaavanlaiselle sääntelylle kuin uuden tieliikennelain liikennevirhemaksu.

Luonnoksessa uusi 70 euron liikennevirhemaksu tulisi koskemaan myös keskeisimpiä veneiden turvallisuuspuutteita, kuten pelastusliivien puutumista ja kulkuvaloitta ajamista pimeässä. Näiden osalta Poliisihallitus esittää, että ei käytettäisi liikennevirhemaksua.

Poliisijohtaja

Sanna Heikinheimo

Poliisitarkastaja

Timo Ajaste

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 15.08.2018 klo 12:35. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Tiedoksi

Poliisiylitarkastaja Niina Uskali
Poliisiylitarkastaja Samppa Holopainen

Poliisihallitus, esikunta